

Undervisningsplan

for

den lavere Almueskole paa Landet

i Kristiania Stift.

Almindelig Bemærkning om den første Undervisning.

Da Børnene ved Indtrædelsen i Skolen i Regelen mangle det til Forstaaelse af Undervisningen fornødne Forestillings- og Ordforraad, da de ere uvante til at opfatte og i det hele ere lidet udviklede og lidet modtagelige for en ordnet og planmæssig Undervisning, bør de paa forskjellig Maade forberedes for samme.

Som saadan Forberedelse anbefales foruden Samtaler om Ting, der fra Hjemmet af ere dem kjendte og kjære, tillige for Kristendoms-Undervisningens Vedkommende bibelhistoriske og kristelige, og for Læsningens og Modersmaalets Vedkommende andre lette og den barnlige Alder tiltalende Fortællinger, som man lader Børnet gjengive; herunder aufilles Taleøvelser, der foruden at have til Formaal at forsøge Børnets Ordforraad, tillige opøve dets Taleorganer, rette paa mangelfuld eller urigtig Udtale, og lære det til at tale rent, høit og tydeligt. — Disse Taleøvelser, der have saavel de enkelte Lyd som Ord og Sætninger til Gjenstand, øves dels med den enkelte, dels med flere samtidig i Kor.

Læreren maa navnlig i Førstningen ikke blot tillade Børnet at bruge sit eget Maalføre, men maa ogsaa selv, for at kunne forståes, saavidt muligt benytte sig af samme; efterhaanden opoves Børnene i at forstå og selv benytte det i Bøgerne almindelig brugte Sprog.

Disse i det foregaaende antydede forberedende Øvelser blive ogsaa at benytte, efterat Undervisningen i de særskilte Fag er begyndt.

Læsning og Modersmaalet.

Da det er af stor Vigtighed for Aredsskolen, at Forældrene yde sin Hjælp navnlig ved Børnens første Undervisning, saa maa man ved enhver Leilighed opmuntre dem til at lære sine Børn Bogstaverne og øve dem i Stabning og Indenadlæsning, førend de sættes ind i Skolen. Læreren's første Arbejde vil da være at bringe Børnene til at stave med Sikkerhed overensstemmende med de almindelige Staverregler. For de Børn, der indkomme i Skolen aldeles blottede for Forkunskaber, er det ønskeligt, at Læreren benytter ældre Børn turvis som Bi-hjælpere.

Øvelse i Stabning bør ikke ophøre, naar den sammenhængende Læsning begynder; vanskelige Ord bør jævnlig forlanges stavede. Udenadstabling bør af og til foretages i Læsetimerne hele Skoletiden igjennem. Stave- og Læseøvelser bør jævnlig foretages i Kor.

Ødmethoden samt Skrive-Læsemethoden kan anvendes, hvor Forholdene tillade det.

Ved Læseøvelserne paasees det, at Børnene læse rent, rigtigt, tydeligt, langsomt og med det rette Tonefald.

Naar Børnet har lært at læse med nogenlunde Færdighed, bør Læreren ikke uden Fornødenhed afbryde Oplæsningen. Har han Grund til at antage, at Indholdet ikke er forstået, bør han i Korthed forklare det. Han bør jævnlig selv læse fore og lade Børnene gjentage det forelæste. I Regelen bør et Læsestykke ikke forlades,

førend det læses tilfredsstillende. Det er af Vigtighed, at Børnene tilholdes ogsaa i Hjemmet at øve sig i Indenadlæsning.

I Skoler med Klasseinddeling vil der i Regelen være Anledning til i enkelte Læsetimer at meddele de viderekomne Børn lidt Undervisning i Modersmaalets Sproglære. Efterat de ad praktisk Vej har lært, hvad en Sætning er, øves de i at stille Sætninger fra hverandre; dernæst lære de at kende Sætningens Hovedled og de vigtigste Ordklasser. I den frivillige Skoletid, som maatte være tillagt en Aredsskole, vil Undervisningen i Modersmaalet kunne føres noget videre, saa at Børnene lære at skjelne mellem Hovedsætning og Bisætning, og øves i at erkende den enkelte Bisætnings Betydning i Forhold til Hovedsætningen. De bør derhos gøres opmærksomme paa Betydningen af Ordens Boiningsformer. Man maa dog her vogte sig for at meddele for mange grammatiske Enkeltheder, og isædse have i Erindring, at Grammatik og Analyse kun skal være et Middel for en bedre Tilsegnelse af Tanken i Læsestoffet og for en rigtig Brug af Sproget, men aldrig betragtes eller behandles som et selvstændigt Maal for Undervisningen.

I Skrivetimerne vil der ialfald i Skoler med Klasseinddeling og i den frivillige Skoletid være Anledning til at meddele den første Øvelse i skriftlig Brug af Modersmaalet. Børn, som have opnaaet nogenlunde Færdighed i Sammenkrift, bør først skrive af efter trykt Bog, saa skrive efter Diktat, og derefter skriftlig gjengive udenadlærte Stykker og Fortællinger, som ere oplæste eller fortalte af Læreren; endelig bør de øves i at skrive Breve om Gjenstande og Anliggender, som er dem vel bekendte.

Kristendomskundskab.

Kunskab i Bibelhistorie maa altid gaa forud for og lægges til Grund for Undervisningen i Kristendom.

Læreren begynder, hvor Skoleforholdene tillade det, med at fortælle saadanne Begivenheder af det gamle og nye Testamente, som ere let fattelige for Børnet, og knytter hertil Katekismens Lærdomme uden Luthers Forklaring, dog kun hvor den bibelhistoriske Fortælling dertil giver Anledning, og uden at den i Lærebogen brugte Orden behøver at befølges. Ved saaledes at fortælle bør Læreren holde sig nær til Bibelens egne Ord og Udtryk. Børnene fortælle da igjen, hvad de have hørt. Gjenfortællingen bør ske i Sammenhæng og ikke uden Fornødenhed afbrydes ved Spørgsmaal fra Læreren Side. Naar fornøden Læsesærdighed er opnaaet, saa at Lærebøgerne (Bibelhistorie og Katekismus) med Gavn kan benyttes, gives Lektie til hver Dag, hvilken bestandig forud gennemgaaes af Læreren. Herved mærkes, at ved den første Udenadlæren af Katekismen læres Luthers Forklaring ikke udenad.

Ved Overhøringen i Bibelhistorie maa Lektien ikke forlanges ordret fremsagt, men dens Indhold fordres nøiagtig gjengivet i saavidt mulig sammenhængende Fortælling. Det bibelhistoriske Stof bør aldrig gøres til Gjenstand for vidtløftige Katekisationer, medens dog den fornødne Forklaring ikke bør forsummes.

I enhver Bibelhistorietime benyttes Jødelands Kart stadig.

Ved Undervisningen i Katekismus bør Lektien tydeliggjøres ved Hjælp af Luthers Forklaring over samme, samt ved bibelhistoriske Fortællinger og ved Eksempler fra det daglige Liv.

Ved Gennemgaaelsen af „Forklaringen“ maa Læreren ikke medtage, hvad der ligger udenfor eller over Lærebogens Plan og Anlæg, men stedse have for Øie, at Undervisning i Forklaringen hovedsagelig bør være en Udlægning af Katekismen. Førend Børnet lærer noget udenad af Katekismus eller Forklaring, maa det iforveien være gennemgaaet af Læreren, ligesom Børnet altid maa tilholdes at gjengive den i Lærebogens Spørgsmaal og Svar indeholdte Mening i fuldstændige Sætninger.

førend det læses tilfredsstillende. Det er af Vigtighed, at Børnene tilholdes ogsaa i Hjemmet at øve sig i Indenadlæsning.

I Skoler med Klasseinddeling vil der i Regelen være Anledning til i enkelte Læsetimer at meddele de viderekomne Børn lidt Undervisning i Modersmaalets Sproglære. Efterat de ad praktisk Vej har lært, hvad en Sætning er, øves de i at stille Sætninger fra hverandre; dernæst lære de at kjende Sætningens Hovedled og de vigtigste Ordklasser. I den frivillige Skoletid, som maatte være tillagt en Arbejdscole, vil Undervisningen i Modersmaalet kunne føres noget videre, saa at Børnene lære at skjelne mellem Hovedsætning og Bidsætning, og øves i at erkjende den enkelte Bidsætnings Betydning i Forhold til Hovedsætningen. De bør derhos gøres opmærksomme paa Betydningen af Ordnes Voiningsformer. Man maa dog her vogte sig for at meddele for mange grammatiske Enkeltheder, og stedse have i Erindring, at Grammatik og Analyse kun skal være et Mittel for en bedre Tilgængelse af Tanken i Læsestoffet og for en rigtig Brug af Sproget, men aldrig betragtes eller behandles som et selvstændigt Maal for Undervisningen.

I Skrivetimerne vil der ialfsald i Skoler med Klasseinddeling og i den frivillige Skoletid være Anledning til at meddele den første Læse i skriftligt Brug af Modersmaalet. Børn, som have opnaaet nogenlunde Særdighed i Sammenkrift, bør først skrive af efter trykt Bog, saa skrive efter Diktat, og derefter skriftlig gjengive udenadlærte Stykker og Fortællinger, som ere oplæste eller fortalte af Læreren; endelig bør de øves i at skrive Breve om Gjenstande og Anliggender, som er dem vel kjendte.

Kristendomskundskab.

Kundskab i Bibelhistorie maa altid gaa forud for og lægges til Grund for Undervisningen i Kristendom.

Læreren begynder, hvor Skoleforholdene tillade det, med at fortælle saadanne Begivenheder af det gamle og nye Testamente, som ere let fattelige for Barnet, og knytter hertil Katekismens Lærdomme uden Luthers Forklaring, dog kun hvor den bibelhistoriske Fortælling dertil giver Anledning, og uden at den i Lærebogen brugte Ord behøver at besværes. Ved saaledes at fortælle bør Læreren holde sig nær til Bibelens egne Ord og Udtryk. Børnene fortælle da igjen, hvad de have hørt. Gjenfortællingen bør ske i Sammenhæng og ikke uden Fornødenhed afbrydes ved Spørgsmaal fra Læreren Side. Naar fornøden Læsefærdighed er opnaaet, saa at Lærebøgerne (Bibelhistorie og Katekismus) med Gavn kan benyttes, gives Lektie til hver Dag, hvilken bestandig forud gennemgaaes af Læreren. Herved mærkes, at ved den første Udenadslæren af Katekismen læres Luthers Forklaring ikke udenad.

Ved Overhøringen i Bibelhistorie maa Læsten ikke forlanges ordret fremsagt, men dens Indhold fordres nøiagtig gjengivet i saavidt mulig sammenhængende Fortælling. Det bibelhistoriske Stof bør aldrig gøres til Gjenstand for vidtløftige Katekisationer, medens dog den fornødne Forklaring ikke bør forsvømmes.

I enhver Bibelhistorietime benyttes Isødelands Kart stadig.

Ved Undervisningen i Katekismus bør Læsten tydeliggøres ved Hjælp af Luthers Forklaring over samme, samt ved bibelhistoriske Fortællinger og ved Eksempler fra det daglige Liv.

Ved Gjennemgaaelsen af „Forklaringen“ maa Læreren ikke medtage, hvad der ligger udenfor eller over Lærebogens Plan og Anlæg, men stedse have for Øie, at Undervisning i Forklaringen hovedsagelig bør være en Udlægning af Katekismen. Førend Barnet lærer noget udenad af Katekismus eller Forklaring, maa det iforveien være gennemgaaet af Læreren, ligesom Barnet altid maa tilholdes at gjengive den i Lærebogens Spørgsmaal og Svar indeholdte Mening i fuldstændige Sætninger.

Enhvert Barn bør lære udenad en Del til Undervisningsstoffet passende Salmevers og enkelte hele Salmer. Af og til afhænges Salmevers i Religions-timerne.

I de til Bibellæsning særligt bestemte Tider læses udvalgte Afsnit af et Evangelium og i den frivillige Undervisningstid tillige udvalgte Stykker af de lettere Breve, og bør Læreren herved indskrænke sig til at meddele de til Fortaaelse af det læste nødvendige Oplysninger. Bibelen bør derhos jævnlig benyttes ved Undervisningen i Kristendomskundskab og Børnene gøres bekendte med dens Inddeling, øves i at finde opgivne Skriftsteder og i det hele efter Skolens Evne bibringes Dygtighed til med Frugt at kunne læse i den hellige Bog.

I den lovbefalede Skoletid vil der af Kirkehistorien ikke kunne meddeles mere, end hvad der indeholdes i de sædvanlige Lærebøger i Bibelhistorie. I den frivillige Skoletid vil denne Undervisning kunne meddeles i større Omfang.

Læreren maa stedse fastholde, at hvad Børnene lære af Guds Ord, lære de som Grund for sin Tro og Regel for sit Liv, hvorfor det og bliver Læreren Sag klart at foreholde Børnene, hvorledes den kristne Tro aabenbarer sig i det daglige Liv.

Udvalgte Stykker af Læsebogen.

Herved betegnes efter Skolelovens § 5 c fornemmelig Undervisning i Jordbeskrivelse, Historie og Naturkundskab. Som Læremiddel benyttes dels de herhen hørende Afsnit af Læsebogen, dels særskilte mindre Lærebøger, som maatte være forhaanden, men først og fremst kommer det an paa, at Læreren er istand til ved mundtlig Skildring og Fortælling samt ved Benyttelse af Kart, Tegninger og andre Anskuelsesmidler, som Skolen maatte besidde, at vække Børnene til livlig Deltagelse i denne Undervisning. Passende Afsnit af Læsebogen oplæses og lægges til

Grund for Undervisningen i Skolen, hvorhos der gives Børnene Anvisning om hvilke Stykker de i Gjenmet bør gjennemlæse for at befæste, hvad der i Skolen er dem meddeelt.

Af de foran nævnte Fag bør man begynde med Jordbeskrivelse. Først gjør Læreren ved Samtale med Børnene disse opmærksomme paa Hjembygdens Naturforhold og lærer dem at forstaa og anvende de sædvanlige geografiske Benævnelser. Hvis han har Evne dertil, vil det være særdeles hensigtsmæssigt, at han paa Bægtavlen optegner et Lands med Omegnens Gaarde, Bække, Vand, Aaser m. m.; derved ville Børnene bedst vinde en Forestilling om, hvorledes Dele af Jorden kunne afbildes paa et Landkort. Derefter fremvises og forklares Norges Kart, hvorunder Børnene gjøres bekendte med Landets Grændser, Størrelse og naturlige Hoveddele. Derpaa fortælles dem om Jordens Kugleform og om Fordeelingen af Land og Vand, (Verdensdelene og Verdenshavene, deres Grændser og indbyrdes Sammenhang). Til at anskueliggjøre dette, anvendes først Globus, derefter Planiglobiet.

Efter en saadan Oversigt over den hele Jords Overflade gjøres Børnene ved Hjælp af Europas Kart nærmere bekendte med denne Verdensdel, og sluttelig gaar man atter tilbage til Fædrelandet, for at Børnene kunne lære at kende dets naturlige Bestaaffenhed, de større Dalfører og Vassdrag, den geistlige og verdslige Inddeling, de større Byer og Landets vigtigste Næringsveie.

I Skoler med Klasseinddeling og endnu mere i Skoler, til hvilke der er lagt et større Antal frivillige Skoleuger, vil der være Anledning til at udvide denne Undervisning til ogsaa at omfatte det vigtigste af Sveriges og Danmarks Beskrivelse. Er der endnu Tid tilovers, lære Børnene noget nærmere at kende Europas øvrige Lande samt de øvrige Verdensdele.

Undervisningen i Fædrelandets Historie Inngttes til Læsebogens Fortællinger, og Læreren mundtlige Frem-

stilling bør kun belyse de tilsvarende Læsestykker. Hvad Læreren har fortalt, gjengives af Børnene, som faa det tilsvarende Stykke i Læsebogen til Gjennemlæsning hjemme og til Gjengivelse i næste Time. I den frivillige Skoletid tilegnes Fædrelandets Historie nsigtigere og mere i Sammenhæng, ligesom der ogsaa i Forbindelse med fremmede Landes Jordbeskrivelse meddeles saadanne Begivenheder i disse Lande, der have faaet Betydning for Verdensudviklingen.

Undervisningen i Naturkundskab paabegyndes i Forbindelse med Jordbeskrivelse. Først forklares Beskningen af Dag og Nat, og hvorledes de forskjellige Aarstider og Temperaturforskelle fremkomme. Derefter fortælles om Luften og Vandet og deres Betydning for de 3 Naturriger. I Tilslutning til det i Læsebogen indeholdte Stof meddeles dernæst Børnene nogen Kundskab om det menneskelige Legems Bygning, dets Lemmer, dets Sandseorganer og dets Ernæring, samt Grundtrækkene af Sundheds læren. Endelig Fortællinger om og Skildringer af Dyr og Planter. I den frivillige Skoletid kan der meddeles en lidt mere sammenhængende Oversigt over Dyr- og Planteriget, ligesom Børnene bør gjøres bekendte med de vigtigste Naturkræfter (Lygden, Varmen, Magnetismen, Elektriciteten) og med de Midler, som Menneskene benytte for at tage Naturkræfterne i sin Tjeneste (Maskiner, Dampkraften, Telegrafen). Dog bør Læreren her indskrænke sig til saadant Stof, som han selv nogenlunde behersker.

Regning.

Ved dette Fag tiltrænges det endnu mere end ved de foregaaende, at Undervisningen anlægges planmæssigt, da her det Følgende maa sættes til det Foregaaende, som derfor altid maa være vel tilegnet, førend man kan gaa videre. I flere Skoler vil det være nødvendigt, at Børnene ved Undervisningen i Tableregning efter fine forskjellige Standpunkter deles i Partier, men Læreren maa

stræbe hen til, at Partiernes Antal bliver saa lidet som muligt. Hovedregning gaar altid forud for og afbøtles med Tableregning. Naar der undervises i Hovedregning, slaes de Partier, der regne hver for sig paa Tabellen, saavidt muligt sammen, og Opgaverne bør være saa lette, at de ikke fordrer lang Tid eller vidtløftig Forklaring, ligesom man overhovedet i Regneopgaver aldrig bør indføre større Tal, end man i det daglige Liv har Brug for. Benævnte Tal anvendes jevnlig lige fra Begyndelsen af, navnlig ved Hovedregningen; Opgaverne tages af det praktiske Liv.

Ved den første Undervisning i Regning er det hensigtsmæssigt at benytte en Regleramme.

Begyndere maa først lære at tælle til 10, opover og nedover, og at skrive Taltegnene; de lægge sammen, dele og trække fra med Grundtallene, og Spørgsmaalene indrettes saa, at Svartallet ikke bliver over 10. Derefter indøves Tællingen og Skrivning af Tallene indtil 100, og de fire Regningsarter indøves med disse Tal. Multiplikationstabellen læres udenad. Der tælles videre opover Talrækken, Reglerne for at læse og skrive større Tal indøves, og nogle Regneopgaver med saadanne større Tal løses, hvorefter Talrækken udvides ogsaa nedover, idet Børnene lære at kende de decimale Enheder og øves i at læse og skrive Decimaltal. Medens man ogsaa under de fornævnte Øvelser stadig bør have brugt enkelt Benævning, lære nu Børnene Tabellen over Mjnt, Maal og Vægt efter det decimale System og øves i at læse og skrive benævnte Tal. Naar derefter de fire Regningsarter i benævnte Tal nogenlunde er indøvede, vil der være rigelig Anledning til at give praktiske Opgaver og øve Børnene i Opgjør af saadanne mindre Regnskaber, som jevnlig foresfalde i det daglige Liv, derunder ogsaa Beregning af Renten, naar Kapital og Procent kendes.

Foraa vidt Tiden strækker til, lære de endvidere at beregne de simple Flader og Rum, og uden at Brøklæren fuldstændig gennemgaaes, bør de ogsaa lære at

kende Betydningen af en Brøk, hvorledes den fremkommer ved Regningen, og hvorledes flere Brøker af samme Art kunne adderes.

I Skoler med fuldstændig Klasseinddeling og især i den frivillige Skole regnes med Brøk, og løses Opgaver ved Reduktion til Enheden eller ved Hjælp af Regulabetri. Herunder indbefattes en fuldstændigere Behandling af Rentesregningen. Ligeledes lægges væsentlig Vægt paa Flade- og Rumberegning, om muligt efter paa Stedet foretagne Maalinger, samt paa Øvelser i Regnskabsførjel (Gaardsregnskab o. l.).

Skrivning.

Maalet for denne Undervisning er, at Børnene skulle opnaa en tydelig, rask og smuk Haandskrift med de latinske Bogstaver; gothisk Skrift bør de kunne læse. Læreren maa sørge for, at Børnene, naar de skulle skrive, saa saa god og behvem Plads, som Rummet tillader, og han maa paase, at Børnene under Skrivningen sidde i en passende Stilling og holde Griffelen eller Pennen rigtigt.

De første Begyndere bør i nogen Tid skrive paa Table, forinden de lære at bruge Pen.

Undervisningen bør skrives fremad fra de simple Grundtræk til Bogstaver, der ikke ordnes alfabetisk, men efter de Grundtræk, hvoraf de ere sammensatte. Ligeledes tages ved de første Øvelser i Sammenskrift nærmest Hensyn til, at beslægtede Bogstavformer sammenstilles, selv om derved ikke fremkommer Ord. Store Bogstaver læres ikke, førend Børnene nogenlunde kunne skrive Sammenskrift med smaa.

Læreren bør, hvis han har en god Haandskrift, skrive fore paa Vægttablen eller i Børnernes Bøger, og idet han gør dette, paapege, hvad der under Skrivningen bør iagttages; alle unødige og kunstige Sving eller Snirkler bør undgaaes, og Skriften maa aldrig gaa over til at blive Tegning. Taktskrivning kan af og til anvendes.

Naar Børnene have lært Sammenkrift, bør de af og til i sine Bøger skrive simple Forretningskrivelser, Regninger m. m. Se forøvrigt under Modermaalet.

De paa offentlig Foranstaltning udgivne Skrivebøger indeholde et ordnet Kursus i Skrivning. Lærerne ville, især naar de paa engang maa beskæftige flere Partier, i disse finde et hensigtsmæssigt Hjælpe middel. Dog maa ogsaa i dette Tilfælde Læreren jævnlig vise Børnene, hvad de have at iagttage, naar de skulle efterligne For- skrifterne, ligesom det vil være hensigtsmæssigt, at Bør- nene ved Siden af disse Skrivebøger bruge Tavlen eller løst Papir til de første Øvelser i at efterligne For- skrifterne, da det Rum, der i Bøgerne levnes til saadanne Øvelser ellers vil vise sig at være forlidet.

Sang.

Formaålet for Undervisningen i Sang er at meddele Børnene saavidt Færdighed i Sang efter Dret og efter Noter, at de ere istand til at udføre de brugelige Salme- melodier og et Antal andre Melodier rent og belydende baade med Hensyn til Melodi og Tekst, de første hele Skole- tiden igennem kun enstemmig, de sidste, saavidt Tiden tillader det, ogsaa tostemmig. Trestemmig Sang bør kun benyttes undtagelsesvis.

I Begyndelsen bør Læreren gennem letfattelige, Varnesindet tiltalende enstemmige Sange, der indøves efter Dret, stræbe at fremlokke Børnets Sangstemme, udvilde dets Sands for Takt og Tone og i det hele taget vække dets Øyst til Sang.

Siden bør Børnene øves i ved Notestriften gennem Dret at opfatte enstemmige Melodier i enklere Taktformer af C-Dur og C-Mol. Noter ere utvivlsomt at foretrække for Sifre, der kun bør benyttes, forsaavidt Læreren ikke er øvet i at bruge Notestriften.

Idet der fremdeles igennem hele Skoletiden fortsæt- tes med enstemmig Sang, indledes Børnene i den to-

kjende Belydningen af en Brøk, hvorledes den fremkom- mer ved Regningen, og hvorledes flere Brøker af samme Art kunne adderes.

I Skoler med fuldstændig Klasseinddeling og især i den frivillige Skole regnes med Brøk, og løses Op- gaver ved Reduktion til Enheden eller ved Hjælp af Regu- labetri. Herunder indbefattes en fuldstændigere Behand- ling af Renteregningen. Ligeledes lægges væsentlig Vægt paa Flade- og Rumregning, om muligt efter paa Stebet foretagne Maalinger, samt paa Øvelser i Regn- stabsforjel (Gaardaregnskab o. l.).

Skrivning.

Maalet for denne Undervisning er, at Børnene skulle opnaa en tydelig, rask og smuk Haandskrift med de latinske Bogstaver; gothisk Skrift bør de kunne læse. Læreren maa sørge for, at Børnene, naar de skulle skrive, faa saa god og bekvem Plads, som Rummet tillader, og han maa paase, at Børnene under Skrivningen sidde i en passende Stilling og holde Griffelen eller Pennen rigtigt.

De første Begyndere bør i nogen Tid skrive paa Table, forinden de lære at bruge Pen.

Undervisningen bør skride fremad fra de simple Grundtræk til Bogstaver, der ikke ordnes alfabetisk, men efter de Grundtræk, hvoraf de ere sammensatte. Lige- des tages ved de første Øvelser i Sammenkrift nærmest Hensyn til, at beslægtede Bogstavformer sammenstilles, selv om derved ikke fremkommer Ord. Store Bogstaver læres ikke, førend Børnene nogenlunde kunne skrive Sam- menkrift med smaa.

Læreren bør, hvis han har en god Haandskrift, skrive fore paa Bøgetablen eller i Børnens Bøger, og idet han gør dette, paapege, hvad der under Skrivningen bør iagt- tages; alle unødige og kunstige Sving eller Snirkler bør undgaaes, og Skriften maa aldrig gaa over til at blive Tegning. Taktskrivning kan af og til anvendes.

Naar Børnene have lært Sammenkrift, bør de af og til i sine Bøger skrive simple Forretningskrivelser, Regninger m. m. Se forøvrigt under Modersmaalet.

De paa offentlig Foranstaltning udgivne Skrivebøger indeholde et ordnet Kursus i Skrivning. Lærerne ville, især naar de paa engang maa besjæftige flere Partier, i disse finde et hensigtsmæssigt Hjælpemiddel. Dog maa ogsaa i dette Tilfælde Læreren jævnlig vise Børnene, hvad de have at iagttage, naar de skulle efterligne For- skrifterne, ligesom det vil være hensigtsmæssigt, at Børnene ved Siden af disse Skrivebøger bruge Tabellen eller løst Papir til de første Øvelser i at efterligne For- skrifterne, da det Rum, der i Bøgerne levnes til saadanne Øvelser ellers vil vise sig at være forlidet.

Sang.

Formaalet for Undervisningen i Sang er at meddele Børnene saavidt Færdighed i Sang efter Øret og efter Noter, at de ere istand til at udføre de brugelige Salme- melodier og et Antal andre Melodier rent og vellydende baade med Hensyn til Melodi og Tekst, de første hele Skole- tiden igjennem kun enstemmig, de sidste, saavidt Tiden tillader det, ogsaa tostemmig. Trestemmig Sang bør kun benyttes undtagelsesvis.

I Begyndelsen bør Læreren gennem letfattede, Børnesindet tiltalende enstemmige Sange, der indøves efter Øret, stræbe at fremlocke Børnets Sangstemme, udbille dets Sands for Takt og Tone og i det hele taget vække dets Lyst til Sang.

Siden bør Børnene øves i ved Notestriften gennem Øret at opfatte enstemmige Melodier i enklere Taktformer af C-Dur og C-Mol. Noter ere utvivlsomt at foretrække for Sifre, der kun bør benyttes, forsaavidt Læreren ikke er øvet i at bruge Notestriften.

Ødet der fremdeles igjennem hele Skoletiden fortæt- tes med enstemmig Sang, indledes Børnene i den to-

stemmige Sang først gennem enklere og siden gennem mere udvidede Taktformer og i de mest brugelige Tone- arter.

Enhver Sangtime bør begynde med forberedende Øvelser.

Legemsøvelser.

Naar Undervisning i Legemsøvelser besluttes indført i en Kredsfole, bør der tillægges dette Fag 15 Minuter af Skoletiden hver af Ugens 5 første Dage. Børn under 9 Aar bør ikke deltage i denne Undervisning.

Hensigten med denne Undervisning er harmonisk at udbille Legemet til Kraft og Sundhed. Dette opnaaes ved Bevægelser, der forene legemlig Anstrengelse med fuld Opstrækning, og som foretages under ordnet Opstilling og fuld Disciplin. Enhver Bevægelse maa have sin be- stemte Form, og forskellige Bevægelser maa følge paa hinanden i en bestemt Orden, der i Almindelighed bør være følgende:

1. Ordningsbevægelser.
2. En Venbevægelse.
3. En Armbevægelse.
4. En Bevægelse for Hovedet.
5. En Bevægelse for Kroppen.
6. En kort Marsch eller Hvil.
7. En Venbevægelse.
8. En Armbevægelse (Hærbævægelse, hvis Redskab
haves).
9. 2 à 3 Bevægelser for Kroppen.
10. Marsch og Lob samt Sprang.
11. En Venbevægelse eller Marsch paa Taa.
12. En Armsføring eller Armslagning.

Dagens Øvelser bør altid begynde med svagere (2—5), fortsættes med stærkere (7—10) og atter afsluttes med svagere (11—12) Bevægelser for at danne Obergang til den paafølgende stillestående Undervisning.

Med Begyndere optages Tiden hovedsagelig af Ordningsbevægelser, (Opstilling, Retninger, Vendinger, For-meringer og Forslytning med 1—3 Skridt), hvorved altid paasees, at paa Kommando „Giv Aft“ fuldt opstrakt Grundstilling hastig og bestemt indtages. Dog bør selv med Begyndere nogle af de øvrige Bevægelser (2—5) medtages i hver Dags Øvelser.

Generelt efter som Ordningsbevægelserne kræve mindre Tid, medtages flere af de øvrige Bevægelser (2—6, 9, 10 og 12). Med en nogenlunde øvet Tropp vil den hele Tabel kunne gennemgaaes i 15 Minuter. Færdbevægelser (No. 8) samt Løb og Sprang ere særdeles gavnlige Bevægelser, paa hvilke der altid bør lægges megen Bøgt. Løb og Sprang bør af og til endog til-lægges en noget længere Tid, ved at Bevægelserne 6—9 sløifes.

Østede for Løb og Sprang kan en Lærer, som har Anlæg derfor, en enkelt Gang lade Børnene fortage Lege, som medføre livlig Anstrengelse.

Instruktionen maa være kort og ske ved Forevisning; Rettelserne korte og hurtige og Kommandoen livlig.

Den til Gymnastik fastsatte Tid kan, fornemmelig i Sommerhalvaaret, af og til bruges til at indøve lidt af de for Rekrutskolen bestemte Marscher og Haandgreb. Lægges disse Øvelser udenfor Skoletiden, blive de selv-følgelig baade fra Læreren og Børnenes Side en fri Sag.

Kristiania Stiftsdirktion, Juni 1877.

A. Manthey. Essendrop. P. Coucheron.

Denne undervisningsplanen er i det vesentlige i samsvar med et utkast til plan som skoledirektørene ut-arbeidet i 1874. Med ubetydelige endringer ble utkastet trykt og gjort gjeldende i alle stiftene.